

HAVSÖRING PÅ KRITA

Kritklintarna på den danska ön Møn reser sig 75 meter rakt upp ur havet. Den dramatiska kustremsan bjuder året runt på både fascinerande naturupplevelser och hårda havsöringshugg – om du vet var du ska fiska.

Skribenten och fotografen Frederik Lorentzen hjälper dig att förstå kustfisket vid hans älskade havsöringsö.

TEXT OCH FOTO: FREDERIK LORENTZEN

Joel gör kast nr 2000 en kall vinterdag på Møns sydsida. Här är det sandstränder och lerklintar, men många fina fiskeplatser.

HAVSÖRING PÅ KRITA ...

DE FÖRSTA GÅNGERNA jag fiskade vid den danska klintkusten åkte jag förgäves. Vattnet hade samma färg som kakao, vindbyar gav mig stora problem med flugkastet och mitt bakkast träffade stenar och kritblock. Jag fångade inte heller någon fisk och det var nära att jag gav upp att fiska med fluga nedanför klinten.

Nu sitter jag i Trentino i norra Italien, omgiven av vackra alper och med hundratals ginklara floder med öring och harr. Trots detta drömmer jag mig tillbaka till Danmark, kylan och den östvända klintkusten. Inte bara för att det är där jag känner mig hemma, utan för att fisket och omgivningen är unik. Chansen att få en fisk man aldrig glömmet är också alltid närvarande. Man måste kämpa för varje enskild fisk, men det gör ingenting när miljön är så fantastisk.

BESVÄRLIG KÄRLEK

Det är inte utan anledning som Stevns klint är med på Unescos världsarvslista. Kritklintarna reser sig rätt upp från havet och 50 meter över vattenytan. Det ser man inte på många ställen i världen. Bara ön Møn lite söderut är för mig en vackrare plats att fiska efter havsöring vid kusten. Där reser sig klinten 75 meter över havet.

Kustfiskeplatserna är många och otroligt olika. Jag blev helt förälskad i klinten när jag första gången fiskade där och kärleken har inte minskat med åren. Men som med all kärlek är det inte lätt. Møn är också en besvärlig kärlek. Vattnet färgas kritvitt av hård ostlig vind och det färgade vattnet sätter stopp för fisket runt hela ön. Men när Møn visar sig från sin bästa sida förstår man varför så många älskar ön!

KORTA KAST

Jag hade under många år fiskat under klinten med spinnspö och stora tunga kustdrag i tron på att fisken gick långt ut. När jag första gången åkte dit med flugspöt var det med litet hopp, men med vetskapen om att många andra flugfiskare hade haft framgång. Jag hade inte fiskat lång stund innan jag träffade en lokal spinnspöfiskare. Vi började prata och han kom sedan med anmärkningen att man inte kunde fiska under klinten med flugspö. Det var inte vad jag behövde höra på min första fisketur på platsen.

Strax efter kom jag till en plats där jag ofta hade haft framgång med spinn. Här stod redan två män med vattnet till midjan och kastade sina metallbitar 70 meter

ut i Östersjön. Jag gjorde några korta kast från landet bakom dem, medan jag skulle fiska mig förbi. Min snabba hemtagning avbröts av ett rejält hugg bara tio meter från stranden och nu fajtade jag en fisk på mellan två och tre kilo. Jag förlorade den tyvärr före landningen.

Det var dock en viktig fisk för mig och en av dem jag minns tydligt. Min tro hade byggts upp och jag kunde nu fiska med självförtroende, trots att jag hade missat min enda chans att få en fisk denna kalla januarimorgon. Men jag hade vunnit den tro som är nödvändig att ha som kustfiskare, särskilt som flugfiskare på den danska klintkusten.

STORA ÖVERVINTRARE

Fiske under klinten på vintern kan vara fantastiskt och samtidigt fruktansvärt frustrerande. Man måste lägga många timmar i kylan och blåsten, men det gör också upplevelsen större. Det är framför allt under vintermånaderna som man får de stora, blanka övervintrarna. Vid lämpliga förhållanden kan man också fånga många fina blanka fiskar i storleken 35-50 centimeter, så kallade grönländare.

Speciellt vinterfisket i Östersjöns bräckta vatten gillar jag mycket. Det är inte ett fiske för alla, så om och när du möter andra fiskare under de kalla månaderna är det ofta någon du har något gemensamt med. Vissa dagar känns det som om havet är tomt på fisk, för så är det faktiskt många av dessa dagar. Men andra dagar går allt upp i en högre division och man hittar platser där vattentemperaturen, eller andra förhållanden, gör att fiskstim-

Sedan jag fick svensken Joel Alter som fiskekompis blir det kokkaffe. Nu är det något av det bästa jag vet! Denna dag var vattnet färgat och jag testade en lite större fluga med en liten wiggletail. Det fungerade.

men söker föda på de platserna. Det är generellt råkor och småfisk som får de stora fiskarna in till stranden i jakten på föda, så oftast fiskar jag med en smörbults- eller räkimitation. Under dessa dagar kan fisket explodera med många fiskar i håven och för det mesta med hög medelvikt.

RÄTT VÄDER – RÄTT PLATS

Som i de flesta fisken måste man ha tur att pricka de rätta förutsättningarna. Eftersom platserna finns inom korta avstånd, är det ofta möjligt att söka platser med exakt de förhållanden som man önskar sig. Under klinten är det ofta djupt med fina rev som sträcker sig långt ut i vattnet, men väljer man en plats norr eller söder om klinten är det sträckor med vida bassänger och stora stenar. Längre västerut börjar mer klassiska sträckor med sand, »badkar« och mindre rev.

Om det är varmt i luften söker jag gärna mig mot platser med grunt vatten och pålandsvind – och vice versa om luften är kallare än vattnet. Det handlar om att hitta områden med den högsta vattentemperaturen. Oavsett om det är strömmar, sol eller temperatur i vattnet och luften som gör skillnaden, bör du försöka lista ut vart du ska åka med hjälp av prognoser och sunt förnuft.

Det är vackert under klinten, men oftast går turen till andra sträckor nära den. Det finns flera förklaringar till det, men en är att du måste gå för att komma till de flesta klintplatserna. Om det är lite rörelse i vattnet finns risken att du har gått förgäves, men prickar du bra förhållanden är det förtrollande.

Sandsträckorna klarar mer vind och vågor, men är Östersjön i rörelse kan strömmen föra med sig krita i vattnet runt hela kusten. Då »stängs« i stort sett alla vanliga havsöringsplatser. Om detta händer ska man ut och leta, för det kan innebära att man hittar en plats där färgat vatten möter klart. Det kan ge mycket bra fiske. Dessutom bör man inte vara rädd för att fiska i färgat vatten. Fisken kan jaga mat i förvånansvärt smutsigt vatten. Även när sikten i vattnet är nere på tio centimeter, har vi fångat bra med fisk. Men det kan vara kämpigt att vada när man inte ser stenar och botten.

Jag introducerade min svenske vän Joel till det danska kustfisket den 1 januari för några år sedan. Vi traskade Møn runt i fyra dagar utan att se skuggan av en fisk. Inte förrän under den sista timmen av den sista dagen såg vi en fisk head-and-taila i ett »badkar«. Ett kast senare stod jag med en fin och tjock fisk på 1,5 kilo. Det är inte en stor fisk, men efter fyra dagar utan fisk är det allt som behövs för att rädda turen. Joel gillar nu också Møn och han pratar mycket om öns fiskeplatser och om när vi ska återvända dit nästa gång. Det gör vi igen nu i vinter.

NÄRA LAND

Tidigt på våren gäller samma regler som under vinterfisket. Men det börjar bli mer trångt på fiskeplatserna då fler och fler börjar fiska igen. Ibland kan det verka som om det inte finns utrymme för fler fiskare. Klintkusten har få vägar

HAVSÖRING PÅ KRITA ...

Allan med en 50-centimersfisk en höstmorgon. Møns nordligaste stränder är fantastiska för flugfiske och har en helt annan karaktär än klintstränderna i öster och i söder.

Klintkust

är en kusttyp där högre terräng med tjock jordmån plötsligt bryts av havet. Där branten helt och hållet blottlägger den underliggande jorden talar man om klintkust. Beroende på om marken innehåller krita, sand eller en blandning av dessa, antar klintkusten färger mellan helt vit (krita) och helt gul (sand). Helt vita klintkuster av ren krita finns bland annat på sydkusten i det engelska grevskapet Kent – The white cliffs of Dover ("Dovers vita klippor"), som egentligen inte är klippor.

till vattnet och det är därför man ser så många bilar parkerade på samma ställen. Men kan man gå en liten bit så finns det utrymme för alla.

Våren är högsäsong och från mars fram till maj kan fisket vara riktigt hett. Många stora fiskar kommer då nära stranden för att jaga tobis och sill. Under lugna dagar är det inte ovanligt att se havsöringen jaga i ytan, men tyvärr är det inte heller ovanligt att de är utanför flugfiskarens kastlängd. Har man bara tålmod så kommer det in fisk i kortare perioder. Det är då man ska stå i vattnet och fiska – inte dricka kaffe på stranden.

MORGON OCH KVÄLL

I början av maj kommer även näbbgäddan, så det kan vara svårt att hålla fokus på havsöringen när näbbgäddorna hugger konstant. Men vi har många gånger fått öring mellan näbbgäddorna. Då koncentrerar vi helst fisket till morgonen och kvällen. Näbbgäddorna är då färre och det är då störst chans att få havsöring, även om det går att få havsöring hela dagen.

Under sommaren är det klassiskt hett på kvällen, natten och morgonen. Jag har inte själv upplevt ett helt bra nattfiske, men en timme efter solnedgång och en timme före uppgång har gett ganska magis-

ka upplevelser. Absolut lugnt väder utan vågor och fisk på 2-4 kilo som jagar på grunt vatten måste vara en kustflugfiskares dröm. Jag gillar att ligga vid elden och vila till det första ljuset återkommer. Men jag har många vänner som har upplevt bra fiske i kolsvart mörker, när man hör stor fisk plaska i vattnet. Då kastar man flugan blint och hoppas på att den sugas in av stora sommartjocka havsöringar. Under sommaren kan de största fiskarna fångas på flugor i ytan, så om det bara är en smula månlyjus kan det också vara ett visuellt fiske.

MINDRE HÖSTFLUGOR

När hösten kommer kan fisket vara svårt. Fisken är fortfarande kvar i stora mängder, men de kan vara mycket besvärliga. Man ser ofta fisk hoppa eller visa sig på annat sätt, utan att de visar någon form av intresse för traditionella kustflugor. Då är det dags att ta fram de mindre flugorna: Kobberbassen, mysisimitationer och små räklflugor. De är populära bland både fisk och fiskare.

En gång fiskade jag och min vän Allan i en strandbassäng där vi såg fisk i vattnet redan när vi satt i bilen. Vi fiskade en stund utan att fisken visade intresse. Först när jag bytte till en liten imitation av en tångloppa med foamrygg som bara hänger still i vattnet, fick jag fisk. Min vän bytte till något liknande, men det var bara

jag som fångade fisk. Allan kastar bättre än jag och efter ett tag kom vi på att han kastade för långt. Hans skjutklump landade på den bakre kanten av »badkaret«, vilket var tillräckligt för att skrämma bort fisken. Men 20 meter därifrån upplevde jag ett fantastiskt fiske. Omedelbart när Allan gjorde kortare kast fick han också fisk. Vi återvände till samma plats dagarna efter och upplevde samma slags fiske om och om igen.

SNABBA KAST OCH LETA

Møn är ganska häpnadsväckande, eftersom man på tio minuter kan ta sig från 70-metersklinten ner till stranden med fin sand och långa rev. Det erbjuder möjlighet att besöka många olika platser på samma dag, utan att slösa timmar i bilen. Det finns mycket få sträckor på Møn som inte har bra fiskestråk, så det lönar sig att gå långt och fiska snabbt tills du hittar fisken. Men hittar man fisk direkt är det värt att vara kvar i området och kanske till och med åka tillbaka dagarna efter.

Många av mina bästa fisketurer har varit på Møn, men alla har inte gett fisk. Några har inneburit möten med trevliga människor i en fin omgivning. Jag har också fått nya vänner på kusten. Att få uppleva en perfekt solnedgång och att få fiska en plats under perfekta förhållanden gör att man hela tiden tror att man ska fånga sin drömfisk.